

Texten är automatiskt genererad. Vi har i nuläget endast möjlighet att erbjuda transkriberingar i obearbetad form.

Innovation lyfts ofta som lösningen på framtidens utmaningar. Men forskning visar att insatserna för att främja innovation har svårt att nå ut till dem som lever och verkar i landsbygden. Innovation stödet stannar helt enkelt vid statsgränsen. Samtidigt finns det goda exempel runt om i landet på hur man kan få en bättre matchning mellan finansierare och rådgivare och olika innovatörer i landsbygderna. Så hur ser behoven ut och hur kan vi arbeta bättre för att stimulera och främja utveckling och förnyelse, det vill säga innovationsförmåga?

Jag heter Håkan Montelius och du lyssnar på podden Landet. Innan vi inleder dagens samtal så tänkt att vi först ska reda ut själva begreppet innovationsfrämjande. Till vår hjälp har vi Camilla Sjörs som arbetar med just detta på Vinnova. Så Camilla, vad är innovationsfrämjande? Ja, att främja innovation är att på olika sätt stötta människor, att komma på inspirerande lösningar på problem och sedan att få ut dessa eller utveckla och sprida de här lösningarna. Många tänker kanske att innovationer är olika uppfinningar t.ex. Att man kommer på en helt ny vara eller produkt eller att man avsevärt förbättrar en vara eller produkt. Men det kan också vara att man har en idé som kan bli en tjänst eller produktionsmetoder eller till och med ett arbetssätt. Så det här är en del och det är viktigt att den här innovationen implementeras så att den kommer ut på marknaden eller på något annat sätt kommer andra människor till nytta. En annan sak som är viktigt när det gäller innovationsfrämjande är att vi också ska stimulera innovationsförmåga. Det är människors förmåga att utvecklas och förnyas. Det tredje saken som jag tänkte innovations främjande, det är hur vi kan förbättra, förbättra vårt samarbete eller förbättra samverkan. Och på Vinnova pratar vi ofta om olika aktörer. Det kan vara företag, olika offentliga verksamheter, universitet, högskolor, ideella organisationer. När de samarbetar så blir det ofta väldigt, väldigt bra.

Därför är gränsöverskridande samarbete väldigt bra. Just i det här sammanhanget så tänker jag att människor som bor i

landsbygden gärna får söka samarbeten med de som bor mer i tätta miljöer eller städer.

Det säger alltså Camilla Sjörs på Vinnova. Vi säger tack till Camilla och säger istället hej och välkomna till dagens tregäster. Det är tre personer som alla sitter med i Landsbyggsnätverkets arbetsgrupp för innovationsfrämjande i landsbygden. Jag säger hej till Bridget Wedberg, rådgivare på Coompanjon, P.O. Remmare projektledare på Tillväxtverket och Mathias Mellgren, näringspolitisk expert på Företagarna. Hej och välkomna hit alla tre! Tack! Tack tack! Och du Mathias. Du är också ordförande i den här arbetsgruppen ska vi säga. Ja, vi hörde ju precis Camilla berätta lite om själva begreppet innovationsfrämjande. Vad säger du om det som Camilla precis berättade om. Håller du med om det här eller är det några andra aspekter som du skulle vilja lyfta kring ordet och kring det vi ska prata om idag?

Så först ska jag säga att det är viktigt. Jag säger att innovation handlar inte bara om de här akademiska uppfinningarna med högteknologisk höjd eller akademisk grad. Det handlar om idéer som löser problem. Vad det nu är beror på var, var man är och vilken del av landet eller vilket kontext. Det är utan tvekan på innovation. Det finns innovation inom företag som handlar om produkt eller tjänst i utvecklingen av innovationer. Det kan också vara att man har en idé där man bor om att förverkliga någonting i bygden. Det kan ju också vara innovation, så det är något nytt för den platsen där man finns som är innovation. Brit Wedberg kampanjen Hur ser du på begreppet innovationsfrämjande?

Jag ser väl att detta är definitionen idag. Den har ju kommit fram och den har också sin botten i propositionen som nu ligger från regeringen att se bredare på innovation. Men jag tror att bakgrunden är att innovation har setts som någonting som sker i samspel med högskolor. I hölls miljöer, ofta med en teknisk och statsnorm. Och man har inte sett den normen att det faktiskt kan vara innovation att en att en bygd helt plötsligt bildar ett bolag och driver massor av olikverksamheter. För det är ju fantastiskt roligt att den här bredare bilden av våra innovationer börjar komma. Men det måste också sippa nerut i de strukturer som vi etablerar och

det har inte skett ännu. Nu talar man inte på det sättet om innovation. Utan man pratar på ett annat vis.

Om man frågar dig P-O som sitter på Tillväxtverket, den statliga myndigheten, vad skulle du säga? Vad beror det på att statsstöd och rådgivning har svårt att nå ut? Ja, jag tror att vi behövs samarbeta mycket mer kring de här frågorna, mellan oss och olika aktörer som har roller och uppdrag, till exempel nu genomförandet av landsbygds politik. Och många gånger är det just de här mellanrummen eller glappet mellan, låt oss säga politikområden eller uppdrag som vi kan vara med och bidra till att gör skillnad. Och det är just där som många gånger innovationer skapas och jag skulle vilja beskriva innovationer som någonting som skapar eller omfördelar ett värde, det vill säga vi erövrar ny kunskap. Mattias Skulle du vilja komplettera någonting här? Vad ser du för anledningar? Framför allt till varför stöd och rådgivning inte når ut på landsbygden.

I vårt arbete har vi ju intervjuat både systemen, strukturerna, region region regionerna och även idéer för företagande och så vidare. Det man ser är att det kan vara en. Det kan vara språkbruket som man kanske inte är bekväm i. Att prata innovationer eller innovations främjande för den sakens skull. Och som flera är inne på här så är det kanske bättre att prata om att förverkliga idéer än lösa problem. Den typen av språk som man använder i normalt tal och pratar om aktörer som finns inom en viss kontext. Om det är näringslivet som använder ett språk inom näringslivet som kanske är lite färgat där och inom akademien, så är det ett språk som är färgat.

Om man inte är varken företagare eller akademiker eller kopplad till omvärlden så kan det vara svårt att veta vad som menas. Då kanske man inte söker sig till de här aktörerna som gör ett fantastiskt jobb. Du menar att man ska prata med bönder på bönders vis? Ja, precis. För att citera det gamla ordstävets. Ja, sen kan det vara det också.

I vissa regioner i landet så är det ju väldigt långt till de här aktörerna.

Ibland så funkar inte det digitala, även om vi har en fantastisk resurs att utveckla vår digitala kompetens. Ibland så är det bra att ses också.

Kan vara bra att finnas även i bygden och det är kanske av olika skäl. Jag tänker också att det behövs mötesplatser. Det är ju i samtal mellan människor i samtalen som nya idéer skapas och den typen av plattformar eller miljöer finns inte alltid på landsbygden. De finns ju på högskolorna och vi måste ju vara med om att skapa den typen av mötesplatser där offentlig sektor har en kommande och är en möjliggörare där innovation, främjare eller processledare är en annan del så att det finns ett samtal kring dessa frågor. Vad skulle det kunna vara för mötesplatser? Ja, det skulle ju kunna vara att kommunen tog initiativ till att vi träffas på olika bygder eller olika platser och att man då bjuder in i brett så att det är både företagare och offentlig sektor. Civilsamhället har ju oftast väldigt bra roll. Att binda ihop människor, att vara ett forum för diskussion och samtal.

Vad säger du om det? Jag tycker att Bridget verkligen är någonting på spåret och jag tror att ska vi kunna lyckas med de här mötesplatserna, då gäller det också att få personer som agerar som Greensångare. Man ska vara rådgivare, lotsar en. Man ska kunna navigera i både offentliga och privata system i samhället. Det kan vara nationellt, regionalt, lokalt. Man ska ha lite kunskaper om EU-program och EU-stöd, möjligheter och hjälpa till, vara lite av en idéspruta och kunna lotsa folk rätt för att idéer ska kunna förverkligas runt omkring på våra landsbygd.

Jag tänker känna till också vad finansieringsmöjligheter finns för det är ju väldigt viktigt för att idéer ska kunna förverkligas. Ja, Mattias, jag vet att du vill in i samtalen här också. Ja, det är intressant. Det är

det här när man kommer ner på oss här, hur gör man då? Ett exempel som jag ser det är på riktigt små orter i små byar. Kan det vara så enkelt som att det är idrottsföreningar som är den här plattformen? Oftast har föreningarna mångfunktioner. De har skapat ett gym som inte finns orten. De arrangerar en marknad och de har fotbollsträning. De driftar skidliften i backen. De arrangerar olika typer av hjul. Även här och där är det ju eldsjälarna som engagerar sig. De kanske inte har

någon utbildning, de kanske inte är eller ser sig självasom rådgivare, men de agerar ändå som de är. De härmäklarna som är oljan i maskineriet. Utan oljan funkar inte motorn. De är viktiga. Och sen finns det ju det perspektivet nere på minsta lillaidérikedom, men den går till att prata företag och den typen av innovation. Då kanske man behöver ha andra aktörer som vi kan ha en lokal sparbank eller de stora aktörerna som finns på mindre orter eller landsbygd. Där har vi en utmaningsom lyfter. Utmaningen är att vi ser att bankkontor läggs ner i stor utsträckning. Mycket av servicen dras ifrån landsbygden. Det finns brist på bredband. Vi kommer inte att nå våra bredband mål. Som det ser ut nu och det ser man kanske inte i större städer. Det finns inte. En annan fråga som jag tror är viktig just när det gäller landsbygdens innovationer. Där finns det oftast ett lokalt engagemang kring platsen. Det finns liksom en utgångspunkt som är annorlunda, eventuellt eller ser lite annorlunda ut än det gör inom innovation, parker osv. Där är det ofta mer i produkteller tjänsteorienterad, men i ett tema ett bredare tekniskt tema kanske. Men på landsbygden är det ofta en plats där man kan utgå ifrån vilka människor som bor där. Vad behövs för behov? Vad är det för kraft man kan mobilisera på den platsen och vad är det för utmaningar som den platsen har? Och genom det kan det händer väldigt mycket att man kommer på saker och ting och få en lojalitet. Det finns också en grogrund på landsbygden som kanske inte alltid annars finns, som är väldigt, väldigt innovations främjande. Och det är tillit, till viss del till människor och en personskänning och samverkan.

Vi har i vårt projekt lyft det arbetelyft en aktör i södra Sverige som hjälper innovationscentret på landsbygden. De jobbar ju med tre kommuner. De är de där gränsdragningarna som finns och lyfter.

De kanske inte alla gränser. De kallar sig mer och säger att de är de som är nära i det här. De har inget eget kontor. De åker runt i kommunerna och är där. Innovatörerna är både digitalt men också fysiskt. Är nästan där folk är så är de där och de är ju oerhört viktiga. Men om vi nu pratar om innovations aktörer är de organisationer och myndigheter och andra aktörer som finns till för att

jobba i innovations främjande. Är de dåliga på att halandsbygdspartiet med sig? P-O Vad ser du som jobbar på en statlig myndighet, Tillväxtverket? Ja, jag tänker på uppdragetsom Tillväxtverket har haft och koordinera 22 myndigheter med uppdrag inom landsbygds politikoch regional utvecklings politik. Det visar sig att de myndigheter som har liksom regionala jag tänker på de fyra kultur myndigheterna som har mycket regionala plattformar de har, har på ett bra sätt kunnat ta in de regionala perspektiven lite lättare kanske än andra nationella myndigheter. Det kopplar ju väldigt mycket till de tre verktyg som Tillväxtverket jobbar med och som är kunskap, nätverk och finansiering.

Nu har vi pratat lite om vad som saknas och vad som behövs. Vi har varit inne på dels att vi kanske behöver prata på samsätt. Det saknas mötesplatser. Nätverken är jätte viktiga och det behöver man få till för att det ska fungera. Men hur skapar man de här mötesplatserna och vems ansvar är det att rederiet? Ja, ja. Vems ansvar? Jag önskar att kommunerna var lite mer aktiva i att se innovation som en möjlighet att förstå sin egen roll i att kunna vara det som de som är initiativtagare på platser där det behövs. Men samtidigt är ju alla ett ansvar, det kan vi. Det finns ju inte utpekade i dag på det sättet. Det kan inte jag se vem som har ansvar. Däremot tror jag att det är många som skulle vilja jobba mer med det här. Jag ser på kampanjen Hela Sverige ska leva. Det finns många aktörer som verkligen jobbar för lokal utveckling och lokal innovation på landsbygden. Men vi kanske behöver ha lite verktyg och lite finansiering och lite struktur kring hur det ska gå till. Då och inte ansvarsfrågan. Jag ska säga så här. Vill man överleva som plats, region eller kommun så bör man titta på det här på allvar. Därför att Näringslivet och hela samhället bygger, som vi har sagt tidigare på att utvecklas, att ignorera lösa problem och utmaningar som vi står för inom alla områden de tappar. Man har inte det som främjar det som tar hand om detta så kommer man efter det så ingen kommun vill. Ett problem som jag tänker på när det handlar om att man har en idé, kanske en innovatör eller man har en idé, kanske en företags verksamhet som man vill förverkliga. Ett problem kan vara att man har svårt att få tag på finansiering, för då pratar

inte bara om om statligt stöd eller stöd från olika myndigheter och organisationer utan stöd i form av kapital och investerare. Det kan vara svårare att få tag på när man är verksam på en landsbygd. Vad säger ni om det? Mathias du som sitter för företagen?

Ja, om man tittar på vad vi ser det vi gör med att det är mycket som om. Vad ser man för utmaningar för att växa som företag så är den största utmaningen för landets företag att hitta kompetent arbetskraft som vill vara med och utveckla företag. Och det är ju framför allt på landsbygden som det är skriande behov. Man har hittat lite folk att anställa, men kapital är också ett problem. Det här är en utmaning då man vill att bankerna lägger ner kontor på landsbygden och service försvinner och i det så finns då en centralisering och beslut. Det är klart att man i en liten ort med ett kontor och känner allt och där och sen till den här företagaren. Så det kanske är lättare att man beviljar ett lån eller beviljar kapital till det här utvecklingsprojekt för att man också vill bidra till lokalsamhället. Men skickas besluten till Stockholm? Det är klart att tappa man kollektivet om det bara finns det affärsmässiga och riskminimering.

Vad säger du om finansieringsproblematiken? Ja, jag tror det är viktigt att vi jobbar med att utbilda och sprida kunskap om de särskilda behov och utmaningar som det innebär att driva ett företag på vår landsbygd och att den här informationen sippra fram till finansiärer, offentliga och privata kreditgivare för att det här ska kunna lyckas bättre helt enkelt. Sen är det ju ett problem att det kan vara svårt att lånaversamheter på landsbygden kopplad till ett lägre fastighetsvärde eller ett mycket lågt fastighetsvärde många gånger också. Och det vill du komplettera här också?

Ja, jag tänker lyfta en annan fråga. En annan modell lite grann också. Allt det här stämmer ju och för att förverkliga idéer behövs det pengar.

Ibland har vi märkt att just genom de här tillsammans lösningarna, till exempel ett byggbolag där man äger ett företag tillsammans eller där man gemensamt går in och driver en verksamhet som sedan kan ha olika delar. Man kan driva en livsmedelsbutik. Man kan ha en förskola, man kan ha

några lägenheter. Man kanske kan ha ett företagshotell inom samma företag därbygden äger olika delar och då finns det en möjlighet lättare ibland att blockera kapital. Har ni alldeles strax avrundadagens avsnitt av podden Landet med. Jag tänkte bara höra med er Bridget, Peo och Mattias. Om ni har några favorit exempel på just lyckad innovation i en landsbygd? Om vi börjar med dig Bridget?

Ja du, det är inte så lätt. Jag skulle kunna börja med en liten framgångssaga som jag tycker är lilla Herräng, som har ett danskt läger nu som är på 5-6 veckor varje sommar och inför 800 gäster som kommer och bor där en vecka i taget eller flera veckor. Det började genom några samtal mellan den som var rektor på skolan Folkets husföreningen, en dansk glad person. Och så började en verksamhetsrörelse växa. Sen är det ju byggbolag som jag är väldigt förtjust i där man faktiskt bär många idéer tillsammans och träffas. Och det blir lite grann som ett innovationslabbfaktiskt. P-O Har du något favorit exempel?

Ja, jag skulle vilja lyfta arbetet med Glasrikets Uppdrag 2012 till 2016. Det var ett regeringsuppdrag. Det var länsstyrelser, kommuner, regioner och nationella myndigheter som Tillväxtverket, Vinnova, SJ, Sveriges geologiska undersökningar som jobbade ihop med det här. Och det är kopplat till de här bruksorterna i Småland. Med nedlagda glasbruk där man har skapat en ny samisk innovation kan man säga att det sätts att samarbetet mellan dessa aktörer och att man nu har sanerat fyra fem glasbruk tomter. Det har skapat en ny goodwill och dessutom ytterligare en innovation i kölvattnet av det här. Och det är faktiskt när man renodet glaskross. Har man då hittat en metod hur man kan återvinna bly ur det här? Och det har blivit en svensk innovation nu som håller på att skalas upp. Jättespännande. Mathias Avslutningsvis. Har du något roligt exempel som du vill lyfta?

Ja, jag har ju en personlig favorit som finns 10 mil från Luleå i norra Sverige. Det är tre hotell som de flesta tror jag känner till i dag, som har

de unika bo i trä och har gjort det i 150 år. Men det är inget unikt så nu är det bara att

titta på vad det är. En liten ort utanför Luleå. Vi pratade om det, då ska man vara därefter och de tar det som är unikt för bygden och använder det månsken, naturen, stillhet och



koppla på det som är unikt för deras del med arkitektur och design.

Dans läger i lilla Herräng. Sanering av glaskrossi Glasriket och arkitektritade träd. Hotell under norrskenet. Det här är exempel på landsbyggs-innovation som avslutar dagens avsnitt av podden Landet. Stort tack! Bridget Wedberg, P.O. Remmare och Mathias Mellgren från arbetsgruppen för innovation på landsbygderna för att ni var med i podden idag och tack till de som lyssnat. Vad tänker du om dagens samtal? Delar gärna med dig av dina tankar och åsikter du också. Du hittar häravsnittet på både Facebook och LinkedIn och du får hemskt gärna lämna en kommentar under det aktuella avsnittet.

Om inte annat så hoppas jag att vi hörs i nästa avsnitt av podden Landet.